

Jeseníky

HORY, KTERÉ NELZE NEMILOVAT

Text a foto Tomáš Neuwirth

← CHATA JIŘÍHO
NA ŠERÁKU
je stará více než
130 let. Čepují
zde samozřejmě
pivo Holba Šerák

I když jsou tak trochu ve stínu Krkonoš a Šumavy, o Jeseníkách se hovoří jako o našich nejkrásnějších horách. Turistům toho nabízí opravdu hodně, především krásnou přírodu a nejčistší vzduch ve střední Evropě. Kdo objeví jejich výjimečnost, ten si je zamiluje. A často to bývá láska na první pohled. Jako jesenický patriot to můžu jen potvrdit, pro mě jsou Jeseníky srdeční záležitost.

V létě zde najdete spoustu tras jak pro pěší, tak pro cykloturistiku. V chladnější půlce roku si přijdou na své vyznavači zimních sportů. Jesenícko ale nejsou pouze hory. Lidé sem jezdí i za blahodárnou silou do lázní, vyhledávají zdejší historické památky či technické unikáty. A objevují kromě jiného i svěbytnou jeseníckou gastronomii.

Celý život, vyjma tří let v USA, bydlím v Jeseníku. Hory mám tedy přímo na dosah ruky. Místní krajina mě nabíjí energií, potřebuji ji k životu. A cítím jako velkou devízu, že mohu tvořit právě zde. Jeseníky jsou pro mě jako fotografa nevyčerpatelnou inspirací.

Krajinářské fotografii jsem se začal více věnovat po zakoupení dronu. Jsou to právě snímky z ptáčích perspektiv, které dávají vyniknout zajímavým místům malebné jesenícké krajiny. Mám ji rád jak během jara,

Na Praděd vede několik různě náročných cest, takže si na své přijdou jak zdatní turisté, tak rodiny s dětmi.

kdy se všechno probouzí, tak na podzim, kdy se listnaté lesy zbarví do žluta a červena. Paleta ohnivých barev znamená pro fotografy přírody doslova žně. Svě kouzlo má ale i mlha, která rozptýlí světlo a dodá snímkům melancholickou náladu.

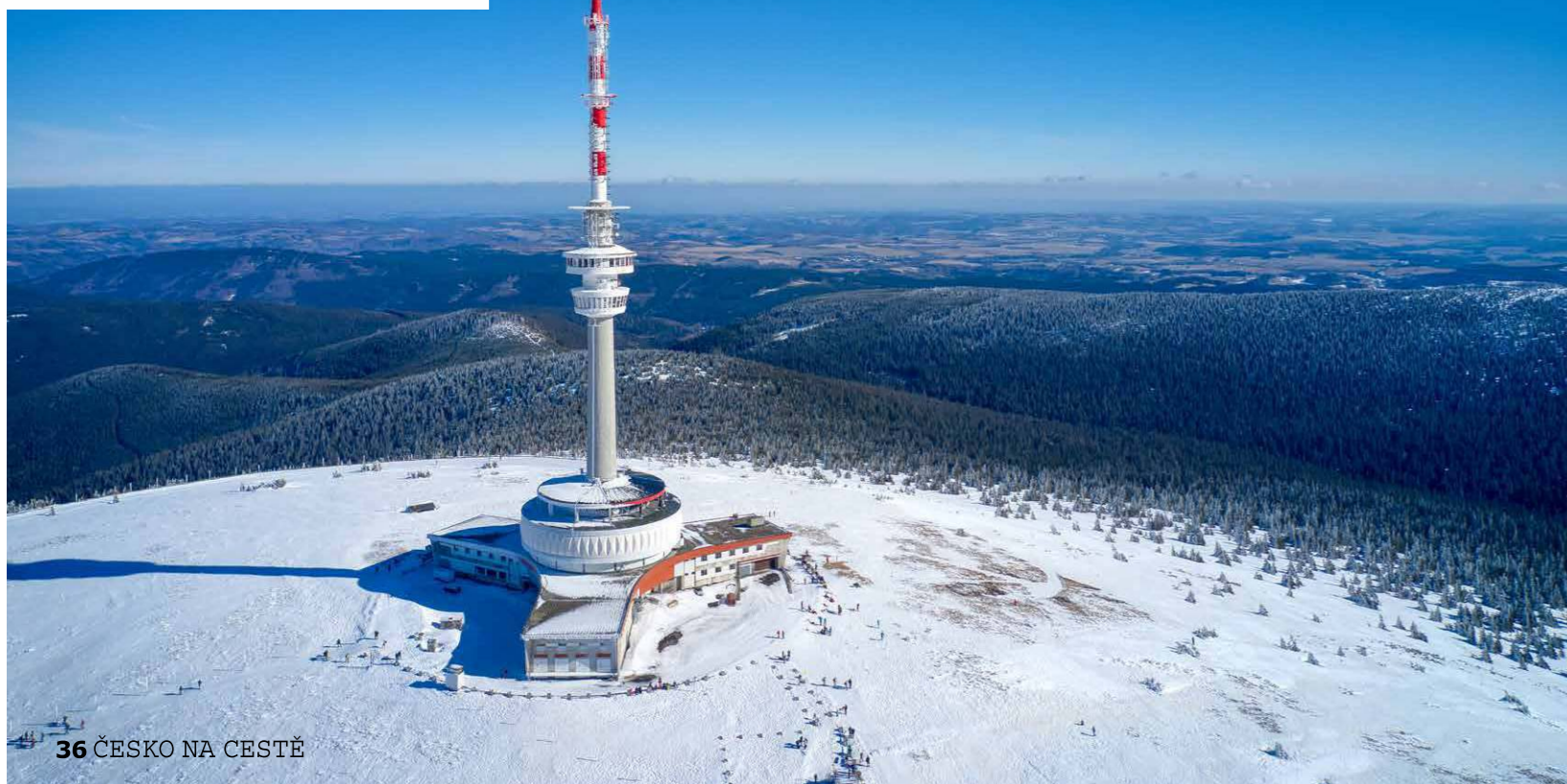
Poklady přírodních rezervací

Nejvyšší moravské pohoří Hrubý Jeseník - tvoří spolu se svým podhůřím, Rychlebskými horami, Králickým Sněžníkem a Nízkým Jeseníkem, takzvanou Jeseníckou oblast. Nebo též Východosudetskou oblast, případně Východní Sudety. Chráněná krajinná oblast Jeseníky byla v pohoří Hrubý Jeseník vyhlášena v roce 1969 na rozloze 740 km². Území je z 80 % pokryto lesy, převážně druhotnými smrčinami nebo bučinami s mozaikovitě zachovalými zbytky přírodních lesů. Nejcennější území jsou ve čtyřech národních přírodních rezervacích (Praděd, Rašeliniště Skřítek, Rejvíz, Šerák-Keprník).

Na Praděd!

Při návštěvě Jeseníků nemůžete vynechat jejich nejvyšší vrchol Praděd (1491 m n. m.). Špička vysílače

→ **PRADĚD (1491 m n. m.)**
PŘEZDÍVANÝ „JESENICKÁ RAKETA”.
Nejvyšší vrchol Hrubého Jeseníku, špička vysílače je nejvyšším pevným bodem ČR (1637,5 m n. m.)

← **PŘEČERPÁVACÍ VODNÍ ELEKTRÁRNA DLOUHÉ STRÁNE (HORNÍ NÁDRŽ).**
Od roku 2005 patří mezi sedm největších divů České republiky

se týčí do nadmořské výšky 1637,5 metru. Na vrchol vede několik různě náročných cest, takže si na své přijdou jak zdatní turisté, tak rodiny s dětmi. Z Ovčárny je to 3,5 km, z Karlovy Studánky přes naučnou stezku Bílá Opava 8,5 km, z Červenohorského sedla přes Švýcárnu 10 km a obdobně je to i z Bělé pod Pradědem.

Na Ovčárnu se nejsnadněji dostanete z parkoviště Hvězda. Odtud to můžete vzít nahoru po svých, nebo se vyvézt autobusem, který jezdí vždy v celou hodinu. Dál půjdete na Praděd po asfaltové cestě a téměř celou dobu ho budete mít na očích. Převýšení není nijak náročné. Ve vysílači je hotel a restaurace, kde se můžete občerstvit. Z Pradědu je krásný výhled na celé Jeseníky.

Zdatnější turisté ocení trasu přes naučnou-stezku Bílá Opava. Ta začíná v Karlově Studánce u hotelu Hubertus a vede malebnou přírodou až k chatě Barborka, u které se napojíte na trasu k Pradědu. Stezka Bílá Opava vede podél stejnojmenné divoké říčky, která vytváří v lokalitě úžasné kaskády a vodopády.

Unikát Dlouhé stráně

Zajímavým místem, které můžete z Pradědu vidět, je horní nádrž vodní přečerpávací elektrárny Dlouhé stráně

(asi 5,5 km západním směrem). Patří k vyhledávaným stavebně-technickým památkám, v roce 2005 se zařadila mezi sedm největších divů Česka. Horní nádrž byla zbudována v nadmořské výšce 1350 metrů. Zdrojem vody, která se přečerpává, je říčka Divoká Desná. V noci čerpadla naplní nádrž vodou, kterou v době energetických špiček pouštějí potrubím do spodní nádrže. Vodní proud roztáčí dvě turbíny umístěné v elektrárně uvnitř hory ve vytesané jeskyni.

Dlouhé stráně jsou třetí největší přečerpávací vodní elektrárnou na světě a nejrozsáhlejším vodním energetickým dílem u nás. Většina objektů se nachází pod zemí, stavby na povrchu jsou pak ohleduplně začleněny do okolní přírody a vytvářejí s ní harmonický celek.

Dlouhé stráně jsou třetí největší přečerpávací vodní elektrárnou na světě. Většina objektů se nachází pod zemí, stavby na povrchu jsou pak ohleduplně začleněny do okolní přírody a vytvářejí s ní harmonický celek.

➔ **LUPINA MNOHOLISTÁ NEBOLI VLČÍ BOB** je v České republice invazním druhem, mezi fotografy je však velmi oblíbená. Záběr z vyhlídkového místa cestou na Rejvíz

➔ **HORSKÁ OSADA REJVÍZ (780 m n. n.)** v podzimním slunci. Nachází se v pohoří Zlatohorská vrchovina

TOMÁŠ NEUWIRTH, QEP

Krajinářský fotograf, který se zaměřuje na dronovou fotografii. Za své snímky obdržel mnoho mezinárodních ocenění. Je členem Asociace profesionálních fotografů ČR. V roce 2019 byl nominován na Osobnost české fotografie, v roce 2022 byl členem národního týmu ČR pro Světový fotografický pohár (WPC). Je otec dvou synů.

Více na: www.tomasneuwirth.com
Instagram: [@tomasneuwirthphoto](https://www.instagram.com/tomasneuwirthphoto)
Facebook: [@TomasNeuwirthPhotography](https://www.facebook.com/TomasNeuwirthPhotography)

Od horní nádrže se vám za příznivého počasí naskytne dechberoucí výhled daleko do kraje. Směrem k jihu spatříte průhled do české nížiny k oblasti Šumperka a Zábřehu na Moravě, východním směrem leží pásmo Hrubého Jeseníku.

K horní nádrži lze dojet i na kole. Z Loučné nad Desnou (14 km, převýšení takřka 900 metrů), další možností je vydat se z Koutů nad Desnou kolem spodní nádrže elektrárny a dále vzhůru k horní nádrži. Ve srovnání s první jmenovanou trasou je tato o pár set metrů delší, ale s menším převýšením. Třetí možností je stoupat na Dlouhé stráně z Vernířovic.

Velké mechové jezírko je největším lákadlem pro návštěvníky Rejvízu. Vede k němu naučná stezka v délce tří kilometrů.

Strmá a poměrně náročná cesta pro pěší vede k elektrárně „po červené“ a měří zhruba 7 km. Začíná v lyžařském areálu Kouty, kde jsou i odstavňá parkoviště. Zároveň je zde nástupní místo lanovky, která vám může výstup k horní nádrži usnadnit (vyveze vás pod Medvědí horu, 4,5 km od nádrže). U horní stanice lanovky se nachází rozhledna U Tetřeví chaty a budete tu mít opět na výběr, zda dále pokračovat pěšky po červené, nebo využít kyvadlový autobus.

Pokud nejste pohybově omezeni, tak samozřejmě do poručuji procházku. Můžete si ji zpestřit okružní naučnou stezkou Rysí skála ke stejnojmenné vyhlídce. Zpátky na červenou se napojíte u rozcestníku za větrnou turbínou.

Rejvíz tak trochu tajemný

Zajímavá je horská vesnička Rejvíz. Byla založena koncem 18. století, tehdy se jmenovala Reihwiesen (řada luk), z čehož postupným komolením vzniklo dnešní jméno. V okolí nevšední osady s částečně zachovalou německou lidovou architekturou se nachází řada turistických zajímavostí, například Velké mechové jezírko či zřícenina hradu Koberštejn. Národní přírodní rezervace Rejvíz je s rozlohou 328 hektarů největším rašeliništěm Moravy a Slezska. Na mě vždy Rejvíz působil tajemně díky nevšednímu genu loci, kterým toto místo oplývá, a tak je to častý cíl mých cyklovýježděk.

← **KŘÍŽOVÝ VRCH SE STEJNOJMENOU RESTAURACÍ A KAPLÍ SV. ANNY.** Inverzní oblačnost zahalila údolí. Na protějším kopci jsou nasvíceny Priessnitzovy lázně

← SKALNÍ VYHLÍDKA
ČERTOVY KAMENY
při inverzní oblačnosti

Zatímco český název skaliska Čertovy kameny je spjat s prastarou pověstí, německý název Harichstein (Harichovy kameny) je odvozen od jména majitele pozemku, na němž skála stála, německého sedláka Vinzenze Haricha. U starší generace zdomácněl počestěný název „Harikáče“.

Velké mechové jezírko je největším lákadlem pro návštěvníky Rejvízu. Vede k němu naučná stezka v délce tří kilometrů. Počátek trasy je u penzionu Rejvíz (bývalá Noskova chata) a směřuje po žluté turistické značce směrem na Bublavý potok. U třetího zastavení je umístěna terénní stanice stráže přírody s pokladnou. Vybírá se zde symbolický příspěvek na údržbu stezky. Po hatovém chodníku pokračuje stezka k Velkému mechovému jezírku o ploše 1692 m² a maximální hloubce tři metry. Na pěti zastaveních se můžete seznámit s bohatými společenstvy rašelinných luk a typickými druhy rozvodnicového vrchoviště.

Cesta je přístupná od května do října. Celé území leží v mělké pánvi, proto voda z okolních svahů stéká dovnitř, kde je zachycována nepropustným

podložím. Smrkový les vlivem silného zamokření odumřel a jeho zbytky, které tvoří ochranné pásmo samotného rašeliniště, postupně ustupují prosvětlenému porostu borovice blatky. Za povšimnutí stojí také masožravá rosnatka okrouhlostá, klikva žoravina či rojovník bahenní.

Od Katovny až na Křížový vrch

K dalším cílům, které jsem vybral pro naše putování, se vydáme přímo z centra města Jeseník. Jedná se o přibližně 10 km dlouhý okruh, který vede na skalnatou vyhlídku Čertovy kameny, rozhlednu Zlatý Chlum a Křížový vrch. Vyrazit můžete od informačního centra (tzv. Katovna) nedaleko náměstí v ulici Palackého.

Čertovy kameny se nacházejí na severním úbočí Zlatého Chlumu. Zatímco český název skaliska Čertovy kameny je spjat s prastarou pověstí, německý název Harichstein (Harichovy kameny) je zcela pražsky odvozen od jména majitele pozemku, na němž skála stála, německého sedláka z České Vsi Vinzenze Haricha. U starší generace zdomácněl počestěný název „Harikáče“.

Výstup na vrcholek je zajištěn řetězy, z plošiny je pěkný pohled na Jeseník, Zlatohorsko a Rychleby či do údolí říčky Bělé, táhnoucí se od Jeseníku do Mikulovic a dále do polských rovin až k Otmuchovskému jezeru. Čertovy kameny jsou velice oblíbené u horolezců.

Rozhledna Zlatý Chlum je považována za dominantu města Jeseník, přestože se nachází v katastrálním území České Vsi. Kamenná rozhledna má výšku 26 metrů a byla postavena Moravskoslezským sudetským horským spolkem v roce 1899. Po druhé světové válce zůstal areál bez provozovatele a zájem o rozhlednu

upadal. V roce 1955 chata vyhořela, rozhledna pustla... Rekonstrukce proběhla teprve v 70. letech a ve dle věže znovu vyrostla malá chatka nabízející občerstvení.

Třetím místem, na kterém se zastavíme, je Křížový vrch. Sestoupíte k němu po modré a červené turistické značce. Pojmenování pochází z doby, kdy zde ještě stála dřevěná kaplička s obrazem Ježíše Krista. Od roku 1847 je tady kamenná kaple sv. Anny a jednou ročně se zde koná poutní mše svatá. Za návštěvu stojí restaurace v mysliveckém stylu. Původní budova patřila mezi nejstarší hostince v širokém okolí. V roce 1994 ji zcela zničil požár, ale již o rok později byla postavena nová. Ta se postupně rozšiřovala až do dnešní podoby. Můžete si zde pochutnat na zvěřinových specialitách a rovněž se ubytovat.

Kam jezdila smetánka

Jak jsem již zmínil v úvodu, Jesenícko nejsou pouze hory, lidé sem jezdí nejen za přírodou, ale i do lázní.

↓ **PRIESSNITZOVY LÁZNĚ**, první vodoléčebný ústav na světě. Byly založeny roku 1822

➔ **LABYRINT V HÁJI
VÍLY OZDRAVY**
nachází se v parku
Priessnitzových lázní

Zásluhou místního rodáka Vincenze Priessnitze zde v roce 1822 vznikl první vodoléčebný ústav na světě. Během následujících let se z něj staly světoznámé lázně a vzor pro příznivce vodoléčby z celé Evropy. Na Gräfenberk, což byl původní německý název používaný do roku 1947, přijížděli hosté z Vídně, Paříže, Berlína, Londýna i ze zámoří. Mezi návštěvníky byly hojně zastoupeny i nejvyšší společenské vrstvy.

Pokud dáváte přednost klidnějším procházkám, -do poručuji Ripperovu promenádu, od poloviny 19. století vyhledávané místo odpočinku lázeňských hostů. Chůze pod korunami zhruba 260 vzrostlých stromů s výhledy na hřebeny Hrubého Jeseníku, Zlatohorské vrchoviny i rovin polského příhraničí má bez přehánění očistný účinek.

K charakteru promenády přispěli lázeňští hosté výstavbou pomníků. U Vídeňské kavárny je Český pomník (1868–1874), na jehož výstavbu se pořádala finanční sbírka, a bronzová socha řecké bohyně zdraví Hygie byla odlita podle návrhu tehdy nadějného mladého sochaře J. V. Myslbeka. Nejstarším pomníkem a největší chloubou lázní, která určila i jejich dnešní symbol – krále zvířat lva – je monumentální Maďarský pomník. Byl postaven v roce 1839 na přání maďarských pacientů v čele s hrabětem Jánosem Erdödyem. Autorem pomníku je vůdčí představitel evropského klasicistního sochařství Ludwig Schwanthaler.

Po procházce kolonádou se můžete zchladit v bašneoparku. Jedná se o speciální „vodní zahradu“, která je současně jedinečným dílem zahradní architektury a tvorby krajiny. Můžete se zde brodit potůčky, vyzkoušet Priessnitzovy lavičky nebo stříky. Na nejdůležitější návštěvníky čekají přírodní sprchy se

Zásluhou Vincenze Priessnitze vznikl první vodoléčebný ústav na světě. Během následujících let se z něj staly světoznámé lázně a vzor pro příznivce vodoléčby z celé Evropy.

studenou pramenitou vodou. Ten nejpříjemnější pocit relaxace však zažijete na mateřídouškovou provoněných slunečních terasách.

Láska na celý život

Tolik alepoň malá „ochutnávka“, ovšem Jesenicko nabízí mnohem, mnohem víc. Jsem přesvědčen, že pokud sem jednou zavítáte, jeho podmanivému kouzlu podlehnete a budete se rádi vracet. A možná, že z toho bude láska na celý život jako v mém případě. ■